

РУХЛИВІ ІГРИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ВАДАМИ ІНТЕЛЕКТУ

ЛЮДМИЛА ХАРЧЕНКО

Херсонський державний педагогічний університет

Гра – це діяльність, яка відображає ставлення дитини до світу, що її оточує. Саме в грі у дітей удосконалюються усі розумові, психологічні процеси, розвиваються фізичні якості, формуються різноманітні рухові дії та потреба впливати на довкілля, змінювати його. Не випадково Л. Виготський називає гру “Дев’ятим валом дитячого розвитку” [2]. У грі, як в одній з провідних діяльностей, діти молодшого шкільного віку здійснюють ті вчинки до яких вони будуть здатні у реальній поведінці лише через певний час.

Правильно обрана система фізичного виховання – важливий етап у розвитку особистості молодших школярів з вадами інтелекту.

Розумово-відхиленою називають ту дитину, у якої порушена пізнавальна діяльність, внаслідок органічного ураження головного мозку (успадкованого або придбаного).

Увесь склад учнів, з вадами інтелекту, допоміжних шкіл можна поділити на дві групи: перша – діти, які перенесли ураження головного мозку, а потім розвиваються на дефектній основі, але практично здорові. До другої групи відносяться діти, які в період навчання страждають хворобами мозку, вони розвиваються і в той же час хворіють.

Існує думка: “Чим глибше інтелектуальне відхилення, тим частіше зустрічається рухова недостатність” [3]. Вже у молодших школярів з вадами інтелекту, картина рухових розладнень різноманітна і складна: “моторна слабкість”, “моторна дебільність”, “руховий інфантилізм”, “фронтальна недостатність”. Обстежуючи дітей з вадами інтелекту різного віку Н. Свєрецький лише у 29 % випадках виявив нормальний розвиток рухової сфери [3].

Актуальним є питання про місце рухливих ігор у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку з вадами інтелекту.

Мета дослідження – на основі застосування рухливих ігор у фізичному вихованні дітей з вадами інтелекту і у дітей молодшого шкільного віку загальноосвітньої школи виявити та порівняти ефективність впливу ігор на розвиток фізичних якостей учнів.

Об’єкт дослідження – фізичне виховання дітей молодшого шкільного віку загальноосвітньої та допоміжної шкіл.

Предмет дослідження – методика застосування рухливих ігор з метою розвитку фізичних якостей в учнів молодшого шкільного віку з нормальним розвитком та з вадами інтелекту.

Організація дослідження.

У процесі нашого дослідження брали участь 18 учнів 7 – 8 років з вадами інтелекту допоміжної школи № 1 м. Херсона (експериментальна група), й 18 учнів молодшого класу, які навчаються у загальноосвітній школі № 14 м. Херсона (контрольна група).

Для виявлення рівня розвитку фізичних якостей у дітей обидвох груп на початку та після завершення першого навчального семестру проводилося контрольне тестування гнучкості, сили, швидко-силових якостей. Гнучкість

виявляли за допомогою тесту – нахил тулуба вперед, торкаючись долонями підлоги з вихідного положення основна стійка, силу – згинання і розгинання рук в упорі лежачи (віджимання від підлоги, разів), швидкісно-силові якості – стрибок з довжину з місця.

Протягом семестру в обидвох групах, проводилися уроки фізкультури дві рази на тиждень тривалістю по 40 хвилин. Фізичне виховання учнів відбувалося тільки засобом рухливих ігор.

Слід зупинитися на особливостях проведення уроків фізкультури у дітей з вадами інтелекту (експериментальна група).

Під час дослідження в клінічно-психологічній картині дітей з вадами інтелекту виявлялася недостатня пізнавальна сфера, низька здібність до мислення, порушення темпу рухливості психологічних процесів, недолік пам'яті, уваги, мовлення, тому рухливі ігри з дітьми олігофренами проводилися за спрощеною методикою. Так, правила ігор пояснювались декілька раз повільним темпом з демонстрацією малюнків. Під час проведення ігор застосовувався яскравий, простий інвентар.

На уроках велика увага приділялася дозуванню навантаження рухливих ігор. Це ми застосовували такими засобами: 1 – проводили ігри з короткотривалими перервами або без них; 2 – змінювали кількість повторень гри або окремих її епізодів; 3 – змінювали загальний час на гру, кількість гравців в команді, дистанції для перебігів; 4 – регулювали кількість інвентаря, ваги предметів. Застосування кожного з цих засобів залежало перш за все від стану здоров'я дітей під час гри.

На уроках фізкультури у дітей з вадами інтелекту ми застосовували різноманітні ігри, які впливають на розвиток фізичних якостей. Так, у підготовчій частині уроку застосовувалися такі рухливі ігри: “Група, струнко!”, “Заборонений рух”, “Виклик номерів”, “Дзеркало”, у основній частині: “Колесо вправ”, “Чай”, “День і ніч”, “Два морози”, “Силач у квадраті” та інші; у заключній частині уроку: “Вгадай хто?”, “Їстівне не їстівне”, “Свілофор”. Ігри на уроках проводилися як системою від простого до складного, що давало можливість дітям з вадами інтелекту досконаліше вивчити певну гру.

Загальний розвиток фізичних якостей школярів експериментальної та контрольної класів визначався за сумою усіх отриманих оцінок за результатами тестування у процентному співвідношенні (за допомогою методу математичної статистики).

Результати тестування після закінчення першого навчального семестру дозволили змогу виявити ефективність впливу рухливих ігор на розвиток фізичних якостей у дітей з вадами інтелекту та порівняти їх з показниками результатів тестування учнів загальноосвітньої школи. (табл. 1)

Таблиця 1

Ефективність застосування рухливих ігор у розвитку фізичних якостей молодших школярів

	Гнучкість, %		Сила, %		Швидкісно-силові якості, %		Загальний розвиток фізичних якостей, %	
	Е	К	Е	К	Е	К	Е	К
Початок першого навчального семестру	55	61	50	66	55	38	53	59
Завершення першого навчального семестру	61	70	55	72	61	44	59	66
Різниця, %	6	9	5	6	6	6	6	7

Е – експериментальна група (діти з вадами інтелекту)

К – контрольна група (діти ЗОШ)

Аналіз результатів показав, що в обидвох групах загальний розвиток фізичних якостей підвищився, в експериментальній групі на 6 %, в контрольній на 9 %.

Висновок: Зростання активності рухових дій, прагнень до самостійності, виявність інтересів із яскраво-виявленою емоційною окрасою обумовлюють виникнення гри, як ефективного засобу фізичного виховання у дітей молодшого шкільного віку з вадами інтелекту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демчишин А.А. Спортивные и подвижные игры в физическом воспитании детей и подростков. – К.: Здоровье, 1998.
2. Козленко Н.А. Физическое воспитание учащихся вспомогательной школы. – К.: Радянська школа, 1987.
3. Рождественская М.В. Клинические исследования учащихся вспомогательной школы. – К.: Радянська школа, 1979.

ACTIVE GAMES IN PHYSICAL CULTURE OF SCHOOLCHILDREN WITH BROKEN INTELLECT LYUDMYLA KHARTCHENKO

Kherson State Pedagogical University

This article deals with the positive influence of active games on physical development of schoolchildren with broken intellect.

ВИЗНАЧЕННЯ КРИТЕРІЇВ РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ НАВИЧКИ ХОДЬБИ У ДІТЕЙ З ДЦП, КОТРИ НЕ ЗДАТНІ ДО САМОСТІЙНОГО ПЕРЕСУВАННЯ

СЕРГІЙ ХОЛОДОВ

Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського

У літературі, присвяченій відновлювальному лікуванню та реабілітації дітей, зокрема на дитячий церебральний параліч, зокрема в тих її розділах, де висвітлені питання формування навичок ходьби та корекції її порушень, велика увага приділена порівняльній характеристиці нормальної та патологічної ходи [1, 3, 4, 5]. Це загалом стосується дітей, хода яких вже сформована і відрізняється від нормальної лише зміною певних параметрів своєї структури: кінематичних (просторових, часових, просторово-часових), динамічних, електрофізіологічних та інших показники котрих і визначають якість оволодіння локомоцією.

Діти з порушеннями руху середнього ступеню важкості, які не можуть самостійно пересуватися, здатні здійснювати ходьбу, використовуючи додаткові опорні пристрої (І.С. Перхурова, А.М. Журавльов, 1996) [2]. Якість опанування ходьбою в межах використання одних і тих самих пристроїв може варіюватися від повної неспроможності пересуватися до практично впевненої ходи. Це в свою чергу засвідчує, по-перше, різний ступінь складності цих опорних пристроїв та їхні можливості щодо компенсування певних рухових функцій, що відстають у дитини з порушеннями руху, по-друге, різний рівень сформованості ходьби у даної групи дітей,